

Patina és növekedés – az Akadémiai Kiadó régen és ma

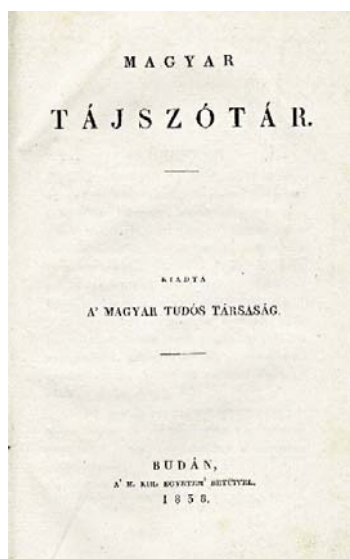
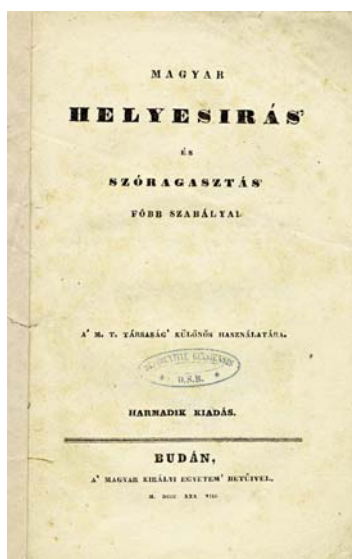
A *MediArt* több mint három éve jelenik meg az Akadémiai Kiadó gondozásában, így lényegében már bemutatkoztunk a nagyra becsült olvasóknak, de szeretnénk további érdekességekkel színesíteni az eddig kialakult képet.

A kiadó története a Magyar Tudományos Akadémia 1828-as alapításával indult, első könyve pedig a *Magyar helyesírás' és szóragasztás' főbb szabályai* címmel 1832-ben jelent meg. Ez nemzetközi összehasonlításban is patinás múlt, hiszen a világ jelenlegi 20 legnagyobb kiadója között csak három régebbi található. A cég jó másfélszáz évig hűségesen szolgálta a magyar tudomány ügyét, de a rendszerváltást követően egyre nehezebb, végül kritikus helyzetbe került. 1996-ban elkerülhetetlenné vált részleges privatizációja, melynek során 74%-át az említett 20-as lista negyedik helyét elfoglaló Wolters Kluwer óriáscég vásárolta meg (az MTA kisebbségi tulajdonos maradt). A holland eredetű multinacionális vállalat gyökerei a Jan Berend Wolters által 1835-ban alapított Schoolbook kiadóig nyúlnak vissza. Cégegyesülésekkel és névváltoztatásokkal sűrűn tarkított, szövevényes történet után, 1987-ben kapta mai nevét. Az egészségügyi, adóügyi, számviteli, pénzügyi, jogi és szabályozásügyi kiadás és tá-

jékoztatás területén tevékenykedik, és jelenleg világszerte közel 20 000 embert foglalkoztat. Hatalmas és változatos tudományos portfólióval is rendelkezett (Kluwer Academic Publisher), de ezt 2003-ban a BertelsmannSpringert is megvásárló pénzügyi befektetőknek eladta. Ma is működik azonban több jelentős tudományos részlege: bizonyára a *MediArt* olvasói közül is sokan találtak a Lippincott Williams & Wilkins által kiadott tekintélyes orvosi lapokkal (pl. *Circulation*, *Neurology*, *Current Opinion in Rheumatology*) vagy szintén az orvostudományban dolgozó kutatókat és gyógyító orvosokat kiszolgáló Ovid online adatbázissal.

A holland tulajdonos karcsúsította és eredményesen konszolidálta az Akadémiai Kiadót, így a 2000-es években a cég újra stabilan és nyereségesen működik. A hazai közönség általában szótáraitól (pl. az Országgh László, Halász Előd és Eckhardt Sándor által írt és szerkesztett nagyszótárak vagy a *Magyar Helyesírás Szabályai*), kézi- és egyéb tudományos könyveiről ismerheti a kiadót. A könyvesboltokban egyre több, szélesebb közönségnek szóló, színvonalas, tudománynpszerűsítő, fizikai, pszichológiai vagy akár gasztronómiai tárgyú könyvünk is megtalálható. Azt azonban kevesen tudják, hogy a portfólióban a legnagyobb súlyt a folyóiratok jelentik.

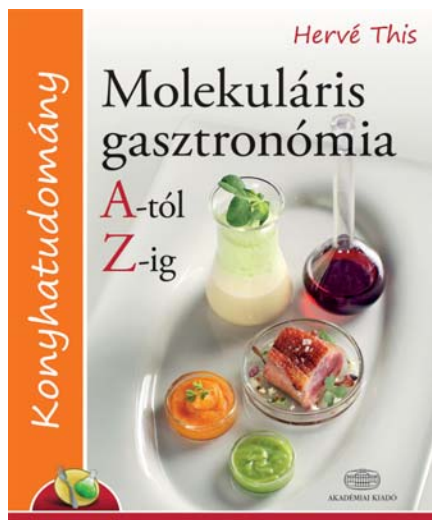
A tudományos könyvek története az írásbeliség kezdetéig nyúlik vissza, ehhez képest az első tudományos folyóiratot *Philosophical Transactions* címen viszonylag későn, 1665-ben alapította a Royal Society of London. Ezt folyamatosan gyorsuló ütemű fejlődés követte. A lapok száma a mai napig töretlenül nő (jelenleg 25-30 000 között lehet), és kiadásuk köré a világon összesen 5 milliárd dolláros iparág szerveződött, melyben több mint 100 000 ember dolgozik. Ennek három fő oka van. Először is „szélesedik” a tudomány, és mindig újabb területek meg-

hódítására tör. Másrészt egyre több, korábban elmaradott ország ontja a kutatókat és a publikálható eredményeket (egyedül Kína a teljes európai kutatási költségvetéssel összemérhető pénzt költ tudományra). Végül a tudomány specializálódik, így gyakori az igény, hogy egy szűkebb szakterületnek saját lapja legyen.

A kiadó is halad előre: 2011-ben 64 lapot jelentet meg, ezekből három ideai alapítású, további kettő 2010-ban indult. Az angol nyelvűek száma 50. Az MTA-val való hosszú összefonódás miatt rengeteg tudományterület képviselteti magát: a nyelvésztől a biológián át a mérnöki tudományokig. Legjelentősebbek kémiai, matematikai és orvosi-biológiai lapjaink. Az utóbbi területen 8 angol és két magyar nyelvű (*Orvosi Hetilap*, *Magyar Sebészet*) folyóiratot adunk ki. Hozzájuk csatlakozik a *MediArt*, mely nem elsősorban eredeti tudományos közleményeket közöl, és nem kizárólag orvosoknak szól. Éppen ezért: egyedi és magas színvonalon teljesített küldetése miatt különösen kedves nekünk. Büszkén tartjuk számon egykori Nobel-díjas szerzőnket (Szent-Györgyi Albert – *Orvosi Hetilap*) és szerkesztőbizottsági tagunkat (Norman Borlaug – *Cereal Research Communications*), illetve a matematikus Lovász László személyében jelenleg is aktív, Wolf- és Kyoto-díjas szerkesztőnket (*Acta Mathematica Hungarica*).

A folyóiratok előfizetői döntően külföldi egyetemek, kutatóintézetek. A világ 10 legerősebb egyeteme közül 8 előfizetői legalább egy folyóiratunkat! Az olvasók egyre inkább a lapok online kiadását használják, így fontos, hogy a tartalom az adott intézmény minden irodájában, minden számítógépen rendelkezésre álljon. Ehhez számos kényelmi szolgáltatás és kiegészítés társul. A komplex „termék” alig hasonlít a hagyományos, nyomtatott előfizetéshez. Nem mellékesen az árak is eltérőek. Legdrágább folyóiratunk (*Journal of Radioanalytical and Nuclear Chemistry*) előfizetési listára 15 817 EUR, de ezt a 3500 oldalas éves terjedelmhez és az árban foglalt, akár sok ezer főt kiszolgáló intézményi eléréshez kell viszonyítani.

A kiadó 2010-ben írott, új küldetésnyilatkozatát Eötvös Loránd akadémiai elnökként 1902-ben, Bolyai János születésének centenáriuma mondott szavai vezetik be: „Csak az az igazi tudomány, amely világra szól; s azért ha igazi tudósok – és amint kell – jó magyarok akarunk lenni, úgy a tudomány zászlóját olyan magasra kell emelnünk, hogy azt hazánk határain túl is meglássák, és megadhassák neki az illő tiszteletet.” Ez vezet minket, amikor a tudósok és a tudomány szolgálatának, azaz a tudományos információcserének újabb és újabb lehetőségeit keressük. Úgy látjuk, hogy a hagyományos kiadói tevékenység a technológia fejlődésével folyamatosan változik, de a kutatók személyes találkozásának jelentősége nem csökken. Ennek az igénynek is szeretnénk megfelelni, ezért úgy döntöttünk, hogy hagyományos működésünket a konferenciaszervezéssel egészítjük ki. 2009-ben sikeresen megrendeztük első nemzetközi konferenciánkat (1st Congress of Fatty Liver and Metabolic Syndrome). 2011-ben négy újabb világkonferencia következik orvosi, biológiai, orvos-mérnöki és kémiai témában. A saját lapjainkhoz kapcsolódó konferenciákkal kezdtünk, de örömmel fogadunk külső megkeresést is. Megbízható és rugalmas partnerek vagyunk, jól ismerjük a tudományos közönség különleges igényeit és elvárásait.

Első folyóiratunk, az 1834-ban indult *Tudománytár* óta nagyot változott a világ. Tiszteletre méltó hagyományaink arra köteleznek bennünket, hogy mindig az élén haladjunk a fejlődésnek.

DR. RÉFFY BALÁZS
tudományos főszerkesztő